

การศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉทภาษาจีนกับภาษาไทย

กัลยาณี กฤตโตปการกิต

สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น 40002

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าเจียง มณฑลเจ้อเจียง สาธารณรัฐประชาชนจีน 310028

อีเมล: 1149245107@qq.com

รับบทความ: 22 สิงหาคม 2561 แก้ไขบทความ: 20 พฤศจิกายน 2561 ตอรับบทความ: 22 ธันวาคม 2561

บทคัดย่อ: การใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันมักพบรูปภาษาชนิดหนึ่ง โดยรูปภาษาชนิดนี้สามารถละหรือตัดออกไปได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ และต่อความเข้าใจในการสื่อความหมายของรูปประโยคนั้น แต่จะมีผลกระทบต่อความเชื่อมโยงของถ้อยคำ(Discourse) ผลสัมฤทธิ์ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic effect) ความเชื่อมโยงของหน่วยถ้อย (Discourse Coherence) หรือไม่สามารถแสดงถึงเป้าหมายที่ผู้พูดต้องการสื่อสารได้ชัดเจน โดยรูปภาษานี้ปรากฏอยู่ทั้งในภาษาจีนและภาษาไทย เรียกว่า ดัชนีปริจเฉท (Discourse Markers) งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ฐานข้อมูลภาษาที่สร้างขึ้นเอง และใช้วจนะวิเคราะห์มาวิเคราะห์ดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทย โดยมุ่งเน้นศึกษาด้านที่เป็นการเปลี่ยนรูปและเสียงทางภาษา (Language deviations) หน้าที่และจำนวนครั้งของการใช้ดัชนีปริจเฉทของเจ้าของภาษาทั้งในภาษาจีนและภาษาไทย เพื่อหาลักษณะเด่นของดัชนีปริจเฉท ผลการศึกษาพบว่า ที่มาของดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทยมีลักษณะสอดคล้องกัน กล่าวคือ มีที่มาจากคำสันธาน คำวิเศษณ์ คำเสริมแสดงน้ำเสียง คำสรรพนาม คำกริยา คำอุทาน และวลี โดยในภาษาจีนมีการปรากฏรูปดัชนีปริจเฉทที่มาจากคำอุทานและวลีมากที่สุด ในภาษาไทยปรากฏรูปดัชนีปริจเฉทที่มาจากคำแสดงน้ำเสียงมากที่สุด ด้านการเปลี่ยนรูปดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทยมีการเปลี่ยนรูปเสียงและโครงสร้างสัญลักษณ์ การเปลี่ยนแปลงรูปเสียง ปรากฏพบการเปลี่ยนของเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และ

เสี้ยววรรณยุกต์ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างสัญลักษณ์ ปรากฏการเปลี่ยนแปลงโดยการละหรือการย่อ และการซ้ำรูป ด้านหน้าที่ งานวิจัยชิ้นนี้ใช้กรอบทฤษฎีของชิฟพรีนในการศึกษาหน้าที่ของดัชนีปริจเฉท พบว่ารูปดัชนีปริจเฉทในภาษาไทยมีรูปดัชนีที่ทำหน้าที่แสดงความรู้สึกภาพและหน้าที่แสดงความสัมพันธ์เด่นเป็นลักษณะเด่น และในภาษาจีนมีรูปภาษาที่แสดงถึงความเป็นตัวบุคคลเป็นลักษณะเด่น ด้านจำนวนการใช้ของเจ้าของภาษา งานวิจัยนี้ใช้การคำนวณจากฐานข้อมูลทุกหนึ่งพันตัวอักษรพบว่า ผู้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่มีการใช้ดัชนีปริจเฉทภาษาไทยมากกว่า ผู้ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแม่ถึงสองเท่าด้วยกัน โดยผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยดัชนีปริจเฉท ทำให้เข้าใจในลักษณะเด่นของดัชนีปริจเฉทภาษาจีนและภาษาไทย และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีนและภาษาไทย

คำสำคัญ: เปรียบเทียบ; ดัชนีปริจเฉทภาษาจีน; ดัชนีปริจเฉทภาษาไทย; หน้าที่ทางภาษา

A Comparative Study of Discourse Markers between Chinese and Thai Languages

Kullayanee Kittopakrankit

Faculty of Humanities and Social Sciences, Eastern Languages Major, Khon Kaen University,
40002 Thailand

Zhejiang University, Faculty of Arts and Humanities, Hangzhou, Zhejiang, 310028, P.R. China

Contact Email: 1149245107@qq.com

Received: 22nd August 2018 Revised: 20th November 2018 Accepted: 22nd December 2018

Abstract: Language usage for communication in daily life always consists of types of language symbols, which can generally be removed or omitted without affecting the syntactical structure, and understanding of, the true meaning of the sentence. Removal of these types of language symbols, on a pragmatic level, will have an effect on the discourse, specifically the coherence of the sentence, rendering the speaker's intended meaning ambiguous. These language symbols both appear in Chinese or Thai, and are also known as Discourse Markers. This research adopted a language database created by the researcher and discourse analysis in order to analyses discourse markers in both the Chinese and Thai languages and was aimed at studying language deviations, functions and frequency rate of discourse markers spoken by Chinese and Thai native speakers, in order to find out which discourse markers are dominant. The study found that the discourse markers in both Chinese and Thai languages come from varied word classes as follows: conjunction, adverb, modal particle, pronoun, verb, interjection and phrase. In the Chinese language, the discourse

markers mostly come from interjection and phrases, whereas the discourse markers in Thai language mainly come from modal particles. As language deviations of discourse markers in both the Chinese and Thai languages, there are deviations of phonology and graphology. In phonological deviation, the changes of consonant, vowel and intonation pronunciation were found, whereas in graphological deviation, the changes of omission or abbreviation and repetition. This research applied the theoretical framework of Schiffrin to study the function of discourse markers and found that the discourse markers used in Thai language had a distinct function of expressing politeness and intimacy; whereas in the Chinese language, the discourse markers were representative of the individual speaker. According to usage frequency by native speakers, this research applied the calculation from the database of over 1,000 characters and revealed that Thai native speakers used twice as many discourse markers than Chinese native speakers. From the results of the study, the researcher hopes that it will benefit in the study of discourse markers and clarify dominant features of discourse in both the Chinese and Thai languages.

Keywords: comparative, Chinese discourse markers, Thai discourse markers, language functions

汉泰语话语标记对比研究

郭賢

泰國孔敬大學人文社會學院東語系，孔敬，40002，泰國

浙江大學人文學院，浙江，杭州 310028，中國

電子郵件：1149245107@qq.com

收稿日期：2018-08-22 修回日期：2018-11-20 接受日期：2018-12-22

摘要： 話語標記語廣泛運用於各種語言，在人們日常生活中幾乎無處不在。它是一種話語層次上的標記，在語篇中起着停頓、過渡等作用，有助於形成語篇的連貫性與條理性，並起到一定的指示和提示作用。不同領域的學者對話語標記有著不同的理解，近年來，學者們都傾向於把話語標記看作是主要出現於會話中且發揮一定的語用功能的語言現象。本研究基於自建語料庫，利用話語分析理論分析漢泰語話語標記，研究在來源、變體、功能以及母語者使用頻率等方面的差異，從而找出漢泰語話語標記的特徵。分析結果表明：漢泰語兩種語言話語標記的來源主要來自連詞、副詞、語氣詞、代詞、動詞、嘆詞和小句，漢語因語言表達特徵，話語標記較多是來源於“嘆詞”和“小句”；泰語因語言存在諸多語氣詞，所以來源於“語氣詞”的話語標記居多。在標記變體上，漢泰語均存在語音變體和結構變體。語音變體存在於輔音、元音、聲調；結構變體表現為簡化和重疊；在功能上，以Schiffrin的連貫模式來分析漢泰語在連貫模式的五個層面，泰語較突出“禮貌”標記和“熟悉”標記的特徵，漢語較突出“個人思維”標記的特徵；在使用頻率上，從語料庫的每一千字出現的話語標記統計，泰語母語者使用泰語話語標記頻率高於漢語母語者使用漢語話語標記頻率將近兩倍。本研究希望通過對兩種語言的深入研究，加深理解漢泰語話語標記的作用，並希望本研究有助於漢泰語的對外教學，對深化漢語和泰語話語標記的認識有一定的意義與幫助。

關鍵詞： 對比；漢語話語標記；泰語話語標記；語言功能

什么是话语标记 (Discourse Markers)? 话语标记是近几年语用学的热门课题。话语标记这一概念最早由Randolph Quirk在1953年的讲座上提出,他指出:在我们的生活中会频繁地使用一些类似“you know”,“you see”和“well”的插入语,它们虽然在语法上没有任何意义,但是对当中的语言成分进行研究应该具有相当重要的价值(黄大网,2001)。这被看作是话语标记研究的开端,而自那之后的六十几年以来,话语标记研究快速发展,学者对话语标记的研究内容和角度愈加多样化。然而,大部分的研究都是基于个案展开的,缺乏一定的概括性,因此本文将自建语料库研究基础,围绕汉泰语话语标记的来源、变体、功能特征以及使用频率这四方面对汉泰语话语标记展开研究。

一 话语标记定义

话语标记的定义至今仍未有明确和通用的定义,学术界仍存在着不同的“声音”。在话语标记研究中影响最大的学者Schiffrin(1987)从语义-语用角度分析,认为话语标记对话语连贯起着重要作用,并提出了话语连贯模式(coherence theory)。而从句法-语用角度研究的代表人物Fraser则认为只有那些在话段之间或话段与语境之间起连接作用的标记才是话语标记,像“oh”、“huh”等都被排除在外(刘丽艳,2011)。

虽然从语言形式上尚无法明确话语标记的定义,但是它的语用功能是得到一致认可的,即话语标记作为话语层次上的一种表达形式,在语篇中起着停顿、过渡、衔接等作用,它的使用有助于形成语篇的连贯性与条理性,并起到一定的指示与提示作用,这就是话语标记的重要作用。为进一步了解汉泰语话语标记,本研究运用对比分析方法从来源、变体、功能特征及使用频

率方面进行对比，找出汉泰语话语标记的共性与特征，从而为汉泰语学界、对外汉语学界的研究等提供参考。

二 语料搜集及研究方法

研究的语料库包括汉语语料库和泰语语料库两部分，每个语料库都由访谈节目、文艺作品以及日常生活录音三部分内容构成，汉语语料库合计 154942 字，泰语语料库合计 110389 字（本文根据 WORD 文档统计字数来计算），主要内容见下表。

表 1 汉泰语语料库来源

类型	汉语语料库	泰语语料库
访谈节目	《鲁豫有约》、《杨澜访谈录》	《The weekly summary》
文艺作品	小说《她的城》 剧本《人再囧途之泰囧》	小说《佳妮的幸福》 剧本《爱在暹罗》、《初恋这件小事》
日常生活录音	朋友交谈、学术报告	朋友交谈、学术报告

基于收集到的语料库，本文将通过语料库分析方法展开研究。首先，检索出两组语料样本中出现的话语标记，归纳话语标记的功能，再对其进行定性定量分析，最后从四个方面即来源、变体、功能和使用频率探讨标记的共性与差异。

三 汉泰语话语标记的共性与差异

本文主要将从汉泰语话语标记的来源、变体、功能和使用频率四部分来分析汉泰语话语标记存在的共性与差异。

3.1 汉泰语话语标记来源的共性及差异

话语标记是与语法范畴的词类相区别的功能范畴（刘丽艳，2011）。由于话语标记不是单纯地从某个词类虚化而来，因而在现有的词汇系统中它们并不是一个独立的词类，但是它可以利用多种词类在口语中发挥特有的语用功能。话语标记是话语交际中一种常见的语言现象，在不同的交际条件下具有不同的语用功能。

在本研究搜集的语料中，汉语语料话语标记词汇以《现代汉语词典第六版》和《汉典》为主要参考，泰语以《泰语皇家词典》和 Nawawan Panthumetha 的《泰语语法》为主要参考。结果表明（表 2）：在自建语料库中，汉语话语标记的来源可分为小句、叹词、连词、语气词、动词、代词和副词，其中数量最多的是叹词和小句；而在泰语语料库中，话语标记则主要来自语气词、叹词、小句、连词、代词、副词和动词，总体数量最多的是语气词，其次是叹词。

表 2 汉泰语话语标记来源频率表

语言/来源	连词	副词	语气词	代词	动词	叹词	小句	合计
汉语	10	1	8	4	4	19	19	65
泰语	11	1	35	2	1	34	12	96

根据汉泰语话语标记来源频率表可以发现，汉泰语话语标记的词类来源很大程度上是一致的。另外，对词类来源的频率进行分析可以得出，汉语话语标记大部分来自叹词和小句，其中叹词是口语交际中常见的标记，在汉泰语中用作话语标记的次数较多。值得注意的是，汉语中出现小句的情况较特殊，造成这一现象的原因可能是源于中国人的认知特征，在口语表达上通

常使用一些表示认知互动的表达方式，如“你知道”、“说简单一点”、“说句实话”等，而泰语话语标记来源的特征与汉语不同的是语气词居多，其次是叹词。造成这一现象的主要原因是泰语中存在着丰富表达礼貌的语气词。在日常交际中，泰国人往往会使用泰国方言阶级上的社会方言，如：ครับ [kʰrab⁵⁵]_{男性}、ค่ะ [kʰa²²]_{女性}，这些标记可以用来体现说话人的地位、年龄及性别等。下图是泰国方言阶级图，在社会方言中存在着性别语言、年龄语言和社会阶级语言。

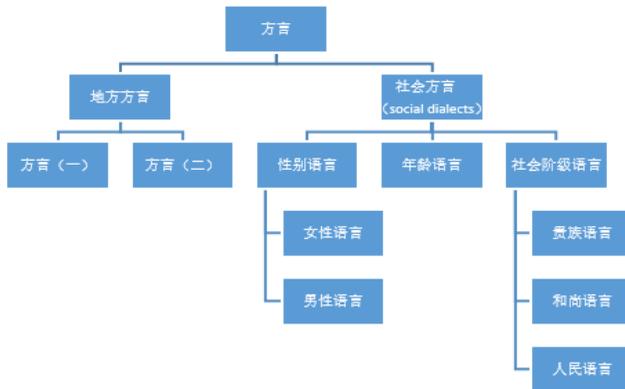

图 1 泰国方言阶级图 (Amara, 1997)

由此可见，泰语在表达时存在上述社会特征，有明显的社会性语言的分层，因而就会出现来自语气词的话语标记。

3.2 汉泰语话语标记的变体共性与特征

在话语标记的演变历程中，衍生出了无数的标记变体，存在于不同的语言中。汉语研究话语标记变体的熊子瑜（2004:127）也表明汉语话语标记“啊”在语音上基本是独立的，有时“啊”会受到其他音节而变化，就是本研究所说的变体。除此之外，苗丽（2016）也指出汉语“你看”有着许多结构的变体，其结构包括重叠形式、“你看+代词”结构以及“你看+否定词+看”等结构。泰语中，帕塔马·瓦萨瓦农（1996）的研究表明话语标记的形式并不稳定，她指出泰语话语标记语音上有丰富的变体，如 นะ [na⁵⁵]的变体就拥有 27 个语音变体。根据汉泰语话语标记变体不同的表现形式，本文将从语音变体和结构变体两个角度考察话语标记变体。接下来，我们将用一些例子来说明标记变体。

表 3 汉泰语话语标记的变体

话语标记的变体		汉语例子	泰语例子
语音变体	辅音	“啊”——“哇”、“呀” [A ⁵⁵][wA ⁵⁵][jA ⁵⁵]	ลี — ดี [si ²²] [di ²²]
	元音	“吧”——“呗” [bA] [bei ⁵⁵]	เนาะ — เนอะ [nɔ: ⁵⁵] [nə ⁵⁵]
	声调	“啊”——“啊” [A ⁵⁵] [A ³⁵]	ลี — ลี [si ²²] [si ⁵⁵]
结构变体	简化	“但是”——“但”	เพราะฉะนั้น— เพราะนั้น 缩短[p ^h ɔ ²⁵⁵ ɕhə ²² nan ⁵⁵]— [p ^h ɔ ²⁵⁵ ɲan ⁵⁵] ยังไมก็แล้วแต่— ยังไง 减掉[jaŋ ³³ ɲaj ³³ ko ⁴¹ le:w ⁵⁵ te: ²²]-[jaŋ ³³ ɲaj ³³]
	重叠	“你看”——“你看看”	ถามจริง[tʰa:m ²⁴ crɪŋ ³³]-ถามจริงจริง[tʰa:m ²⁴ crɪŋ ³³ crɪŋ ³³]

上表显示，汉泰语的话语标记都存在变体现象，即语音变体和结构变体。其中，语音变体和结构变体既有共同点也存在差异。

3.2.1 汉泰语话语标记语音变体的相同点和差异

因为话语标记主要出现于口语对话中，所以话语标记与音变有着密切的关系。关于口语，相关学者是这样解释的。Kamchai Thonglo (1977) 在《泰语语法》指出“口语是以声音作为符号，最重要的是双方能理解，并非特别注重用词、语法，表达时可能不是完整的句子”。《现代汉语词典第 6 版》(2012) 对“口语”这个词条的解释是：“谈话时使用的语言（区别于‘书面语’）”。依据口语的上述特征，造成话语标记产生音变的原因主要有两个，一是由于同一个人在不同时刻所发出的语音不同，语调也会发生变化，二是由于人的器官、动作的区别也会影响发音。因此，音变 (variation) 是词由于不同的因素而变音，从而发生变体 (variant)。

在泰语中，根据社会因素的不同，许多词汇也会有不同的应用，如“กิน (吃)”在不同的社会阶层中用词不同，如：和尚用“ฉัน”、长辈用“ท่าน”、皇族用“เสวย”这种变化叫做“词汇的变体”不是“音变”。汉泰语的音变主要依据句类、说话人的情感、语气的不同产生音变。

汉泰语语音变体主要体现在元音和声调的变体上。

从元音的变体来看，汉语中如“吧”和泰语中如 เหนาะ [no:⁵⁵] 元音的变体同样根据句类及说话人的语气而变体，“吧”用在陈述句表示请求、商量时通常发生变体，“吧”的变体是“呗”，元音从 [a] 变成 [ə:j] (例 1)。เหนาะ [no:⁵⁵] 表示单向求同时，通常发生变体，เหนาะ [no:⁵⁵] 的变体是 เหนะ [nə:⁵⁵]，元音从 [ɔ:] 变成 [ə] (例 2)。

(1) 语境：《人再囧途之泰囧》宝强跟新朋友徐朗说的话。

宝强：你有微博吗，咱俩互粉一下呗。

(2) 语境：《爱在暹罗》男主角的女性朋友把孩子托给男主角照顾，她看到男主角在照顾她孩子时，单向感叹。

男主角的女性朋友：อยากให้พ่อแท้ๆรักลูกแบบนี้บ้างจังเลยเนอะ

‘好想让他真正的爸爸就像你一样那么爱他 ne⁵⁵’

从声调变体来看，汉语话语标记如“啊”和泰语话语标记如 ลี[si²²]声调的变体同样根据句类而变体，“啊”用来表达疑问时声调从[a⁵⁵]变成[a³⁵]（例3），ลี[si²²]用在祈使语句中时，用来表达吩咐、命令，声调从[si²²]变成[si⁵⁵]（例4）。

(3) 语境：日常生活录音，朋友交谈，施威龙和陈枫在饭店吃饭，边吃边聊。

施威龙：陈枫，你有没有印象，上次摇到微信的那个女的，还有没有印象。

陈 枫：啊?

(4) 语境：《爱在暹罗》莹莹被朋友提起了她的事，她觉得不好意思，准备走开的时候命令朋友不要挡路。

莹莹：หลีกซี

‘让开 sf⁵⁵’

汉泰语话语标记语音变体的差异主要体现在辅音变体上。

从辅音的变体来看，汉语如“啊”的辅音变体取决于前音节。汉语“啊”作为话语标记中出现的变体是“哇”、“呀”等，前字韵腹或韵尾是 i、ü、o、e、ê、a 时“啊”辅音从[ʔ]变成 [y]（例5），前字韵腹或韵尾是 u、ao、iao 时“啊”辅音从[ʔ]变成 [w]（例6）。

(5) 语境：《非诚勿扰》主持人孟非看到来自泰国的女嘉宾李欣岚穿着较夸张的泰国服装。

孟非：谁把你弄成这样的啊，我想问一下，你前一个男朋友，什么时候分的呀。

(6) 好哇，没有问题啊，我希望改变我自己啊。《杨澜访谈录》

在泰语中辅音变体与前后音节没有关系，而由口语音变的性质及使用习惯来决定，如 ลี [si²²] 的变体 ดี [di²²]。ลี [si²²] 和 ดี [di²²] 用法基本一致，仅在使用习惯上有些差异，长辈与小辈的对话中大多选用 ลี [si²²]，而同辈之间的对话则大多选用 ดี [di²²]。

(7) 语境：《爱在暹罗》姑姑对侄子说的话。

姑姑：อย่าคือลีครับลูก

‘走吧，乖 si²²，别任性了。’

(8) 语境：《爱在暹罗》在小学学校，几个男同学进男厕所欺负小孟。

同学：เฮ้ยขอดูหน่อยดี

‘给我们看一下 di²²，看看！’

此外，泰语音变体上，还存在辅音、元音、声调混合变体的话语标记，如 นี้² [ni⁴¹] 的变体是 หินิ [hni²²] 和 เนีย [nia⁴¹]。หินิ [hni²²] 语气比 นี้² [ni⁴¹] 轻松一点儿，เนีย [nia⁴¹] 可以用来例举等。

(9) 语境：《爱在暹罗》一位男老师叫小孟来示范如何做 CPR 急救，但小孟记不住了。

男老师：ไอนี้หินิ สอนไปแล้วไม่จำเลยนะ

‘你 hni²²，教过了，记不住吗？’

(10) 语境：《The weekly summary》播音员进入新闻节目的开场白。

播音员：เอาละครับมาเรื่องแรกกันเลยครับ ของเรื่องเมาส์ชาวไทย ก่อนหน้านี้เนีย
ผมเคยเห็นในเฟสแล้ว เห็นเพื่อนแชร์บอกว่าถ้าเกิดไปที่จังหวัดเชียงราย
เนีย จะต้องไปร้านนี้

‘好！我们来看第一个新闻，泰国最近八卦热点，之前 *nia*⁴¹，我看 FB，我的朋友说如果去清莱，一定要去这家酒吧。’

总之，汉泰语话语标记中同样存在语音变体，而且主要体现在元音和声调的变体上，而在辅音上泰语与汉语不同之处在于辅音变体与前后音节没有关系，并且汉泰话语标记会出现辅音、元音、声调混合变体的话语标记。

3.2.2 汉泰语话语标记结构变体的相同点和差异

文章中的结构变体分为结构简化和重叠。本研究结构简化可分为中减和后减。结构的简化大多是诗歌修辞的用法。话语标记符号简化主要来自口语中的话语经济性导致的。汉语出现简化的话语标记，如“但是”简成“但”。泰语出现简化的话语标记，主要有中减话语标记，如 เพราะฉะนั้น [p^hroʔ⁵⁵cha²²nan⁵⁵] 简成 เพราะงั้น [p^hroʔ⁵⁵ŋan⁵⁵]，后减话语标记，如 ยิ่งไงก็แล้วแต่ [jaŋ³³ŋaj³³ko⁴¹le:w⁵⁵te:²²] 简成 ยิ่งไง [jaŋ³³ŋaj³³]，อย่างไรก็ดี [ʔja:ŋ²²raj³³ko⁴¹di:³³] 和อย่างไรก็ตาม [ʔja:ŋ²²raj³³ko⁴¹ta:m³³] 简成 อย่างไร [ʔja:ŋ²²raj³³]，หรือเปล่า [h^ɛ:²⁴pla:w²²] 元音和符号缩短为 รีเปล่า [r⁵⁵pla:w²²]，ความจริงแล้ว [k^hwa:m³³ciŋ³³le:w⁵⁵] 缩短为 ความจริง [k^hwa:m³³ciŋ³³]。

对于结构重叠，汉泰语话语标记中都有出现，汉语中如“你看”、“你看看”（曾立英 2005:17），泰语中如表达真实的 ความจริงแล้ว [k^hwa:m³³ciŋ³³le:w⁵⁵]（其实）把“真实”意义的词重叠为 จริงจริง [ciŋ³³ciŋ³³] 表示强调。

归结起来，汉泰语的话语标记都有语音和结构的变体。在语音变体上，泰语话语标记要比汉语丰富；在结构变体上，汉泰语话语标记都有标记结构简化和重叠。

3.3 汉泰语话语标记的功能共性与差异

话语标记与文化语境、社会语境和认知语境存在着一定的关系。通过汉泰语语料库中的话语标记功能特征整理归纳发现，汉泰语话语标记功能既有共性又有差异。汉语话语标记集中于表达个人思维，通常出现表示个体词“我/你+动词”结构，而泰语话语标记的标记特征则具有表达礼貌和熟悉程度的功能。

表 4 汉泰语话语标记功能特征与使用频次

标记功能	汉语	泰语
礼貌标记	0.05	6.85
熟悉标记	0	0.89
{“我/你+动词”}个人思维标记	2.10	0.96

注：为了更准确的找出使用频率，我们以每 1000 字出现频次为计算

而实际上两种语言中都存在以上功能的语言表达式，只是在语言应用层面，两种语言因文化及社会认知的不同，因而频率上有差异，这也是汉泰语两种语言话语标记的特征。下面是汉泰语话语标记功能特征的一些实际例子。

3.3.1 泰语礼貌话语标记特征

泰语礼貌话语标记的使用有其自身的独特性，譬如伴随着说话人和听话人社会地位、场合和熟悉程度的不同，需要使用不同的泰语礼貌标记。当说话人地位低于听话人，说话人通常使用礼貌标记 **ครับ**[k^hrab⁵⁵]_{男性}、**ค่ะ**[k^ha²²]_{女性}；当说话人地位高于或相当听话人时，说话人将根据场合选择使用话语标记，正式场合说话人一般会使用 **ครับ**[k^hrab⁵⁵]_{男性}、**ค่ะ**[k^ha²²]_{女性}，而非正式场合则一般不用礼貌标记（例 11）。

(11) 语境：《暹罗之恋》苏尼（中年女人）在面试小尊（年轻女孩儿）

苏尼：แล้วก่อนหน้านี้ละ อ

‘你以前อ在做什么工作？’

小尊：ก็เป็นฟรีแลนซ์อะค่ะ ทำอแกโนซ์บ้าง แล้วก็ทำงานตามกองถ่ายบ้างอะค่ะ

‘就是做自由职业者 khə²²，做管理，然后就是电影组等等 khə²²’

在例（11）中，苏尼（女性）年龄大于小尊，是听话人的长辈，因此在非正式场合与小尊闲谈时，可以不用礼貌标记（อ），但是小尊回答苏尼的问题时，句末要带礼貌标记 ค่ะ [k^ha²²]，表示尊重对方。

相较泰语复杂的礼貌性标记，汉语礼貌性标记主要通过“对不起、不好意思、打扰了”等（孙丽萍、方清明，2011:77）短句来表达。在使用时，汉语的礼貌性标记不需要区分性别或地位，只需要注意标记用法的不同，如“对不起”、“道歉”（例 12）往往表示真正的道歉，而“不好意思”的道歉义较为轻微（例 13）。

(12) 语境：《人再囧途之泰囧》徐朗（爸爸）在用手机跟女儿通话。

徐朗：对不起！爸爸向你道歉。

(13) 语境：《人再囧途之泰囧》酒店按摩师在给徐朗按摩。

按摩师：不好意思先生，精油不够了，请稍等。

例（12）爸爸向孩子道歉，表示爸爸真心抱歉未能遵守“带孩子出去玩”的承诺，而例（13）中按摩师用“不好意思”表示轻微地道歉，表示礼貌。

3.3.2 泰语熟悉话语标记的特征

“熟悉”一词是中泰两国都存在有的词汇概念，而对“熟悉”的认知根据社会文化语境不同产生差别。从语言的表达形式来看，汉泰语中都可以通过称呼语、话语标记等方法来表现说话人和听话人的熟悉程度。泰语熟悉标

记的使用，因性别的不同也会产生相应的差别。在日常交际中，男性常用的熟悉标记有 วะ [wa²²]、วะ [wa⁵⁵]、เวีย [wə:j⁵⁵]，其中 วะ [wa⁵⁵]用于疑问句，วะ [wa²²]和 เวีย [wə:j⁵⁵]则用于回答。而女性则常用 จ๊ะ [ca⁵⁵]、จ๋า [ca:²⁴]、ขา [k^ha:²⁴]、ยะ [ja²²]、ยะ [ja⁵⁵]，其中 จ๊ะ [ca⁵⁵]、จ๋า [ca:²⁴]、ขา [k^ha:²⁴]是一种表示委婉、亲密、温馨的熟悉标记，ยะ [ja²²]、ยะ [ja⁵⁵]则一般是朋友之间的讽刺用语，也可以用于表达说话人认为自己比听话人地位高的语境。通过以下两个例子来分析泰语熟悉话语标记：

(14) 语境：《爱在暹罗》同学们在一起吃饭聊天时，突然有一个人站起来准备走开。

男同学： มีจะไปไหนวะ

‘你要去哪 wa⁵⁵?’

例(14)男同学和女同学之间的对话，男同学在询问时用了 วะ[wa⁵⁵]表示双方关系很 亲密。

(15) 语境：《初恋那件小事》小水的妈妈在家招待女儿（小水）的朋友。

妈妈： เอ้าขนมจ๋าเด็กๆกินรองท้องไปก่อนละกันนะจ๊ะ

‘小吃来了 ca:⁴¹，小朋友们先吃着垫肚子 na⁵⁵ ca⁵⁵’

在例(15)中，小水妈妈和小水的朋友对话时，使用了熟悉标记 จ๊ะ [ca⁵⁵]及变体 จ๋า [ca:⁴¹]，用于表达双方的关系，让听话人觉得说话人与自己关系亲密。

与泰语相比，在汉语中一般不用话语标记来表现说话双方的熟悉程度，而是选择用一句话，例如“都是自己人，没关系”之类的短句，或者直接用称呼来传递亲昵，如“亲”“小X”、“老X”、“哥们儿”、“宝宝”等。因本研究语料库有限，以下例子借以生活中语言使用举例：

(16) 语境：2018 年手机淘宝旺旺聊天记录。

卖家：亲，请帮我点亮五星，15 字以上优质平价，送 PPT 模板礼包哦~。

“亲”在《现代汉语词典第 6 版》指的是父母、有血统或婚姻关系、跟人亲近等。至今是网络流行语，广泛用于电商卖家，可以理解为“亲爱的顾客”表示说话人想和听话人拉近关系的昵称。

(17) 语境：微信聊天记录，2017 年春节张康中国某高校校长和翻译员郭贤春节互相祝福，郭贤先发了春节祝福语，张康回复。

张康：谢谢小郭，也愿您新春吉祥，事事如意（表情笑脸、笑脸、笑脸、玫瑰）

(18) 语境：电影情节，佳佳给丈夫（老钟）认识的人打电话。

佳佳：你好！钱总，我是佳佳啊，我想问一下，那个，老钟这两天有没有跟你去打球啊。

3.3.3 汉语个人思维标记特征

在一定程度上，语言能够体现出一个民族的文化特征。改革开放以来，中国经济迅速发展，社会文化与个体的关系越来越密切，因此在语言层面的表达“个体”就越来越明显。而通过对汉泰语话语标记的标记功能分析，我们也发现了相同的规律：汉语话语标记的特征 具有丰富的个人思维标记，其中暗含着说话人的主观态度。譬如，汉语话语标记的“你说”、“你看”、“你知道吗”、“我跟你讲”、“我告诉你”、“你听我说”、“你知道”、“你也知道”、“你不知道”、“我觉得”、“我想”、“我看”等。主要来自表示个体的代词的“你”、“我”类。例子如下：

(19) 语境：《人再囧途之泰囧》宝强和徐朗在谈到宝强葱油饼的生意。

宝强：必须得新鲜出炉。

徐朗：所以你一辈子只能做葱油饼，你知道吗。

上述分析，我们仅仅是从“汉语话语标记的组成”这一视角进行分析的，事实上，就话语标记中的“你”和“我”所指的 actual 对象而言，有时候也可能是某个群体，比如“你们”和“我们”或“我和你”。只是就语言选择习惯而言，汉语中个体代词的使用频率更高，这其实也是一种社会性的语用习惯，也是汉语的语言文化在社会中的鲜明体现。在泰语中也存在这种话语标记的组成，只是不如汉语中的那么普遍，只用于比较正式场合。在泰语中的个体代词“我”有不同的表达，正式场合男性用“ผม [p^hom²⁴]”，女性“ดิฉัน [di²²ch^{an}²⁴]”；不正式场合，男女通用“เค้า” [k^ha:w⁵⁵] (你) 表示“我”、“เรา” [ra:w³³] (我们) 表示“我”或者直接称呼自己的姓名 (例 20)。但事实上，在泰语的日常会话中，说话双方一般会省略个体称呼语 (例 21)，甚至省略表达式中的具体动词如“知道”、“想”、“看”等，而只用模糊动词“ว่า [wa:⁴¹]”来表达“说”、“想”等意思 (例 22)。

(20) 语境：《The weekly summary》新闻节目最后一天广播，播音员感觉很舍不得。

播音员：จริงๆเรามีนะ เราเตรียมมาแต่เรารู้สึกว่าเราไม่ยอมอ่านละ

其实，我们有啊，我们有准备，ra:w³³ru:⁵⁵sik²²wa:⁴¹，我们不想读了。’

¹ 皇族和尚用语不详谈。

例 (20) 中安播音员在节目最后一次播放表示自己的感想，
ra:w³³ru:55sik²²wa:41 的 “ra:w³³” (我们) 是安播音员用群体用词来表达个体
用词 “自己” 的意思。

(21) 语境：《初恋那件小事》同学们在谈到男主角爸爸前几年在球队中的
失败案例。

同学：Ø₁ คิดดูดี Ø₁ จังหวัดเลยไม่ได้ชิงแชมป์อะไรเลยอะ

‘Ø₁ 想想，Ø₂ 省会什么奖都没拿到。’

例 (21) 男主角的爸爸是省会球队，而因为比赛的时候没踢进球，所以
省会没拿到奖，例子中说话人用 “Ø₁” 零型称呼语省略对方的称呼 “你/你
们”；“Ø₂” 是省略了 “我/我们”。

(22) 语境：《The weekly summary》新闻节目最后一天广播，播音员在谈
到第一天来到节目当播音员的感受。

播音员：คือ จริงๆ เนี่ย ผม นะ ได้รับนะ คือ แบบว่า ที่งานติดต่อกัน มาอ่านข่าว ผม
ว่า เฮ้ย เราเกร็งมากเลยนะ ที่จำได้ เทปแรกที่ผมมาได้ปะ

‘其实，p^hom²⁴ 啊，收到啊，是收到节目邀请我来节目
当主持人时，p^hom²⁴ wa:41 觉得很紧张，哥你记得我第一
次上节目吗？’

例 (22) 播音员 (男性) 在正式场合时，用男性称呼语 ผม [p^hom²⁴] 代表
自己，用模糊动词 “ว่า [wa:41]” 来表达 “想 (觉得)” 等意思。

综上所述，在泰语中用于表达礼貌、熟悉的话语标记，因性别、年龄和
社会阶级而异，而在汉语中并不存在如此泾渭分明的界限；而汉语中频繁使
用的个人思维标记，这在泰语中也是罕见的，这些现象都表现了在话语标记
的表达和选择上在不同程度上受到了语言文化差异影响。

以上，从话语标记的来源、变体和功能分析汉泰语话语标记的相同点和差异，接下来本研究再根据母语者使用频率对话语标记使用进行探讨。

3.4 汉泰语母语者话语标记使用频率分析

对于母语者使用频率特征，本文根据 Schiffrin 的连贯模式对汉泰语话语标记进行分析。首先本文先介绍如何判断话语标记，再介绍 Schiffrin 的连贯模式，最后从语料库得出结论进行探讨。

3.4.1 话语标记的范畴

本文对话语标记的判断主要根据话语标记的定义和特征来分析，判断方法是参考诸多 研究学者，如：胡项杰（2013）、方梅（2002）、许家金（2008）。本研究判断方法如下：**在语音方面上**，充当话语标记的词、短语或小句，其发音不再像正常用法那样饱满而突出，而是具有语音的变动，有时语速会变快，有些标记可以重叠，标记的前/后有停顿。**在语义方面上**，话语标记常常发生语义弱化，不表达真正的语义关系，而是用来方便交流。同时，当把话语标记从语言结构中抽掉之后，并不影响语意，但仍然符合语言规则，不影响句子的表达和理解。**在句法结构方面上**，话语标记跟句子结合并不紧密，但在一定的语境中却起到了很好的协调作用。**在语用方面上**，其特点突出表现为口语特征多，书面语特征少，用于自然会话中的非正式场合，出现的频率较高，并且较随意。以下是分析话语标记的例子：

（23）语境：日常生活录音，朋友交谈，陈枫在餐厅里跟朋友说出去旅游迷路的故事。

陈枫：我我我我我走错了，然后…绕道那个龙门古镇里面，然后…翻上一座山，再回来，再回到诸暨的，走错了，风景特别哈，那天晴天…

例 (23) 中的“然后”用在小句开头有补充衔接功能，在句法上是独立的，去掉不影响句法；在语音韵律上标记前后有停顿，说话人主要用来组织言谈补充信息，出现“然后…然后…”句式，该表达式对话语理解起引导作用。该句“然后”是话语标记。

(24) 语境：日常生活录音，陈枫和姗姗是朋友，他们在跟餐厅服务员点餐。

服务员：要几瓶？

陈 枫：一瓶。

姗 姗：然后，然后，可乐。《朋友》

例 (24) 说话人用“然后”对别人的话语补充自己的要求。

(25) 先讨论一下，**然后**再做决定。《现代汉语八百词》

例 (26) “然后”是连词，跟时序义副词“先”配套使用表达两件事的连接，先做一件事再做一件事，例子中的“然后”充当连词。

根据话语标记的定义和特征分析语料库中的话语标记，发现泰语在 110389 字的语料库总共出现 96 个话语标记，汉语在 154942 字语料库总共出现 65 个话语标记。

3.4.2 Schiffrin 的连贯模式

Schiffrin 1987 年的专著 *Discourse Markers* 是第一本系统研究话语标记的专书。Schiffrin 把话语标记语看成是界标，因为它们一般是用做前指或后指手段。当它们结束一个话语单位就是前指；出现在句首、开始一段话语单位时是后指。Schiffrin (1987:13) 认为语言的假设对话语分析具有中心意义，这个假设包含以下内容：1) 语言总是在语境中出现；2) 语言是对语境敏感的；3) 语言总具有交际性；4) 语言是为交际而存在的。其中，所谓的“语境”包括文化语境、社会语境和认知语境。在此基础上她提出了

“话语连贯模式”。话语连贯模式的形成是基于韩礼德的三大元功能，即概念功能、人际功能和语篇功能，也涉及到了社会互动的分析，该模式具有实践性和规范性，使用 Schiffrin 的连贯模式可以全面分析汉泰语话语标记的功能。话语连贯模式可分为五个层面，即意念结构、交谈结构、行为结构、信息状态和参与框架，这五个层面之间都是互相关联的。

话语连贯模式不同层面的特征是（1）意念结构指语句所表达意念。意念之间有三种关系，即衔接关系、话题关系和功能关系。本文将三种关系根据标记功能把意念结构的话语标记分为两个部分一是衔接标记，二是话题标记。衔接标记成员根据衔接功能再分为补充衔接标记、衔接延续标记、信息转折标记、阐释标记、表原因标记、表结果标记、表假设标记。话题标记包括话题关系和评述标记；（2）交谈结构指由语句组成的、受说话机制制约的毗邻语对结构，有话轮机制，如询问和应答、问候等。根据发话人使用标记进行交谈出现的位置及目标，可分为首发话轮、承接话轮、抢夺话轮、延续话轮和结束话轮；（3）行为结构，即把语句看做有条件地呈线形排列的情景化言语行为，如请求、确认等。本文根据交际中发话人发出话语的目的将行为结构上的功能分为证实信息意、说服、引起注意、求同、强调和刺激回答功能；（4）信息状态是说话人和听话人双方的有关知识和元知识。我们将有关知识和元知识从说话人和听话人对该信息的状态，分为已知信息、未知信息和在想信息；（5）参与框架是说话双方的关系以及他们和语句的关系。我们将发话人角色及发话人与参与者的身份、关系分为发话者、回应者、反应者、礼貌标记和熟悉标记。根据以上话语连贯模式的五个层面本研究对汉泰语话语标记进行归类，如下：

表 5 汉语话语标记功能的分类

意念结构	“然后”、“就是”、“但”、“不过”、“就是说”、“说简单一点”、“因为”、“所以”、“如果”、“要是”、“啊 ₁ ”、“吧 ₁ ”
交谈结构	“这个 ₁ ”、“那个 ₁ ”、“好 ₁ ”、“嗯 ₁ ”、“好了 ₁ ”、“嗯 ₂ ”、“啊 ₁ ”、“这个 ₂ ”、“那个 ₂ ”、“好了 ₂ ”、“好吧”、“好 ₂ ”、“算了”
行为结构	“其实”、“说真的”、“吧 ₂ ”、“对了”、“你说”、“你看”、“是吧”、“对吧”、“好吗”
信息状态	“你知道吗”、“我跟你讲”、“我告诉你”、“你听我说”、“你知道”、“你也知道”、“你不知道”、“呢”、“来着”、“什么的”
参与框架	“那”、“好 ₃ ”、“喂”、“我觉得”、“我想”、“我看”、“好 ₄ ”、“啊 ₃ ”、“哦(噢)”、“嗯 ₃ ”、“哇”、“哟呵”、“呀”、“不对”、“哎”、“嘿”、“额”、“欸”、“完了”、“哎呀”、“对不起”

表 6 泰语话语标记功能的分类

意念结构	แล้ว[le:w ⁵⁵]、ที่นี้[thi:33ni:55]、ก็[ko:41]、แต่[te:22]、ยังไงก็แล้วแต่ [jaŋ ³³ ŋaj ³³ ko ⁴¹ le:w ⁵⁵ te:22]、คือ[khɛ:33]、พูดง่ายก็คือ[pʰu:d ⁴¹ ŋa:j ⁴¹ ŋa:j ⁴¹ ko ⁴¹ kr ³³]、แสดงว่า[sa ³³ de:ŋ ³³ wa:41]、เพราะ[pʰrɔ:ŋ ⁵⁵]、เพราะฉะนั้น[pʰrɔ:ŋ ⁵⁵ ch ^a 22nan ⁵⁵]、เลย[lɔ:j ³³]、ดังนั้น[daŋ ³³ nan ⁵⁵]、ถ้า[th ^a 41]、นี่[ni ⁴¹]、นะ[na ²²]、หรือ[ro:k ²²]、แหละ[le:22]、ล่ะ[la ⁵⁵]、ไง[ŋa:j ³³]、เลย ₂ [lɔ:j ³³]
交谈结构	เออละ[ɛa:w ²² la ²²]、เอ้า ₁ [ɛa:w ⁴¹]、อืม ₁ [ɛm ³³]、ครับ ₁ [kʰrab ⁵⁵]、เออ ₁ [ɛo:33]、อ้าว [ɛa:w ⁴¹]、เฮ้ย[hɛ:j ⁵⁵]、เอ้า ₂ [ɛa:w ⁴¹]、เออ ₂ [ɛo:22]、เออ ₁ [ɛo:33]、โอ้[ɛo:j ²²]、อา[ɛa:33]、อืม ₂ [ɛm ³³]、เอ้อ[ɛo:41]、เฮ้ย ₁ [ɛo:j ⁵⁵]、ครับ ₂ [kʰrab ⁵⁵]、เอ้า ₃ [ɛa:w ⁴¹]、ก็แล้วกัน[ko ⁴¹ le:w ⁵⁵ kan ³³]
行为结构	สิ[si ²²]、ความจริงแล้ว[kʰwa:m ³³ ciŋ ³³ le:w ⁵⁵]、เถอะ[thɔ:33]、ด้วย[duaj ⁴¹]、หน่อย[hno:j ²²]、นี่ ₂ [ni:41]、เฮ้ย[hɛ:j ⁵⁵]、เอ๊ะ[ɛe ⁵⁵]、เนาะ [no:55]、นะ[na ⁵⁵]、ใช้ไหม[ch ^a j ⁴¹ maj ⁵⁵]、หรือเปล่า[h ^r i ²⁴ p ^l a:w ²²]、หา[ha:24]

信息状态	นะ ₂ [na ⁵⁵]、ทราบใหม่ว่า[sɑ:b ⁴¹ maj ²⁴ wa: ⁴¹]、นะ ₂ [na ⁵⁵]、อย่างที่พูดว่า [ɿja:ŋ ²² hi: ⁴¹ p ^h u:d ⁴¹ wa: ⁴¹]、ถามจริง[thɑ:m ²⁴ criŋ ³³]、ละ[la ²²]
参与框架	เออ ₂ [ɿə: ³³]、เอี้ย ₂ [ɿə: ⁵⁵]、อืม ₃ [ɿm ³³]、ครับ ₃ [k ^h rab ⁵⁵]、ฉัน รู้สึกว่า [c ^h an ²⁴ ru: ⁵⁵ sik ²² wa: ⁴¹]、ฉันนี่กว่า[c ^h an ²⁴ nik ⁵⁵ wa: ⁴¹]、หรือ[hrɔ: ²⁴]、เออ ₃ [ɿə: ³³]、อ้อ[ɿw: ²⁴]、อ่า[ɿa: ²²]、อืม ₄ [ɿm ³³]、ครับ ₄ [k ^h rab ⁵⁵]、โอโฮ [ɿo: ⁴¹ ho: ²⁴]、ว้าย[wa: ^{j55}]、เฮ้ย ₃ [hə: ^{j55}]、ห่า[ha ⁵⁵] ₂ 、เอ๊ะ ₂ [ɿe: ⁵⁵]、แหม [hɛ:m ²⁴]、ไอ้ย[ɿo: ^{j55}]、โหย[hɔ: ^{j24}]、อ้าว ₂ [ɿa:w ⁴¹]、อู๋ย[ɿu: ^{j24}]、ว้า [wa: ⁵⁵]、ครับ ₅ [k ^h rab ⁵⁵]、ครับ ₆ [k ^h rab ⁵⁵]、ครับ ₇ [k ^h rab ⁵⁵]、วะ[wa ⁵⁵]、วะ [wa ²²]、เวีย[wə: ^{j55}]、จ๊ะ[ca ⁵⁵]、จำ[ca: ²⁴]、ขา[kha: ²⁴]、ยะ[ja ²²]、ยะ[ja: ⁵⁵]

3. 4. 3 汉泰语母语者话语标记使用频率特征

从连贯模式的五个层面，分别是意念结构、交谈结构、行为结构、信息状态与参与框架，对搜集得到语料进行整理与统计，发现泰语话语标记的使用频率总体数量远远高于汉语。在 110389 字的泰语语料库中，话语标记共 96 个，总用量是 7452 次，即平均每 1000 字会出现 67.51 次话语标记。而在 154942 字的汉语语料库中，共出现 65 个话语标记，总用量是 2079 次，即平均每 1000 字会出现 20.24 次话语标记。

再采用话语连贯模式对汉泰语话语标记进行分析，发现在连贯模式的五个层面上，两者的使用频率上差别并不大。以下是在连贯模式上汉泰语话语标记的使用频率情况：

表 7 汉泰语母语者话语标记使用频率

结构/语言	汉语频率	泰语频率
意念结构	0.46	0.49
交谈结构	0.09	0.06
行为结构	0.10	0.11
信息状态	0.13	0.08
参与框架	0.22	0.24
合计	1.00	1.00

很显然，泰语日常用语中话语标记的使用与汉语相比较为频繁，在话语连贯模式上，汉泰语使用频率相差不大，而总体每一千字使用频次泰语明显高于汉语。

四 结语

话语标记是话语的一种表达方式，在语篇中起着停顿、过渡、衔接等作用，它的使用有助于形成语篇的连贯性与条理性。但是由于话语标记会受文化语境、社会语境和认知语境的影响，因此话语标记在不同语言中共性与特性并存。从话语标记的来源来看，汉泰语话语标记的来源基本是一致的，但是汉语话语标记成员主要来自叹词和小句，而泰语话语标记成员则主要来自语气词。从标记的语音和结构变体来看，汉泰语话语标记都拥有变体。从功能的特征来看，泰语话语标记有着丰富的表礼貌和熟悉的标记，不同于泰语，汉语则是有着丰富的表个人思维的标记。从使用频率来看，在日常交际中，泰语话语标记的使用频率远远高于汉语，而在 Schiffrin 连贯模式上的不同功能，汉泰语使用频率却相差不大。通过本次的汉泰语话语标记对比研究发现，因文化、社会及认知的不同，不同语言在语言表达形式上存在着许多差异，这都值得展开研究分析。

参考文献

- 池 莉. 2011. 《她的城》, 江苏: 江苏文艺出版社。
- 方 梅. 2002. 指示词“这”和“那”在北京话中的语法化, 《中国语文》第 4 期。
- 胡项杰. 2013. 《浅析话语标记与言语规范—以“然后”为例》, 《现代语文》(语言研究版) 第 7 期。
- 黄大网. 2001. 话语标记综述, 《福建外语》第 1 期。
- 刘丽艳. 2011. 《汉语话语标记语》, 北京: 北京语言大学出版社。
- 吕叔湘. 2015 《现代汉语八百词》(增订本), 北京: 商务印书馆。
- 苗 丽. 2016. 话语标记“你看”的变体, 《现代语文》第 10 期。
- [泰]帕塔马·瓦萨瓦农. 1996. 泰语日常对话中的话语标记“NA”研究, 朱拉隆功大学硕士学位论文。
- 孙丽萍, 方清明. 2011) 汉语话语标记的类型及功能研究综观, 《汉语学习》第 6 期。
- 熊子瑜. 2004. “啊”的韵律特征及其话语交际功能, 《当代语言学》第 2 期。
- 许家金. 2008. 《汉语自然会话中话语标记“那(个)”的功能分析》, 《语言科学》第 1 期。
- 曾立英. 2005. “我看”与“你看”的主观化, 《汉语学习》第 2 期。
- 中国社会科学院语言研究所词典编辑室. 2012. 《现代汉语词典第 6 版》, 北京: 商务印书馆。
- Amara Prasitharathsint. 1997. *Language in Thai Society Diversity Change and Development*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Deborah Schiffrin. 1987. *Discourse markers*. New York: Cambridge University Press.
- Kamchai Thonglo. 1997. *Principles of the Thai Language*. Bangkok: Ruamsam Co., Ltd.
- Nawawan Panthumetha. 1982. *Thai Grammar*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Ngampan Vejajiva. 2016. *The Happiness of Kati*. Bangkok: SE-ED Books Publishing.

The Royal Institute. 2004. *Thai Dictionary*. Bangkok: Nanmee Books Publishing.

网络资源

《鲁豫有约》 <http://tv.sohu.com/s2015/luyuyy/>

《杨澜访谈录》 https://v.youku.com/v_show/id_XODUzODIyNjc2.html

《非诚勿扰》：<http://fcwr.jstv.com/>

《人再囧途之泰囧》 https://www.youtube.com/watch?v=0I8UVr_8jYM

《爱在暹罗》 <https://www.youtube.com/watch?v=TcJdYgH0c9E>

《初恋这件小事》 <http://v.baidu.com/movie/107921.html>

《汉典》 <http://www.zdic.net/>

สรุปประเด็นสำคัญเป็นภาษาไทย โดยผู้เขียน

การศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉทภาษาจีนกับภาษาไทย

1. คำจำกัดความของดัชนีปริจเฉท

ปัจจุบันคำจำกัดความของดัชนีปริจเฉทยังไม่มี ความชัดเจนนัก การนิยามความหมายที่ใช้ร่วมกัน ในวงวิชาการยังคงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน นักวิชาการที่มีชื่อเสียงด้านการศึกษาดัชนีปริจเฉทได้แก่ ชิฟพรีน ชิฟพรีนศึกษาดัชนีปริจเฉทจากมุมมองด้านอรรถศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยมองว่าดัชนีปริจเฉทมีผลสำคัญต่อการเชื่อมโยงถ้อยคำ ชิฟพรีนได้เสนอแนวความคิดด้านการเชื่อมโยงถ้อยคำ (coherence theory) และมีนักวิชาการที่มีชื่อเสียงอีกหนึ่งท่าน มีชื่อว่าเฟรเซอร์ เฟรเซอร์ได้ศึกษาดัชนีปริจเฉทจากมุมมองทางด้านวากยสัมพันธ์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ มองว่า มีเพียงแค่รูปภาษาที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยถ้อยที่เป็นดัชนีปริจเฉท แต่รูปภาษาประเภท “oh”, “huh” ไม่จัดอยู่ในดัชนีปริจเฉท

ถึงแม้ว่าไม่สามารถให้คำจำกัดความของดัชนีปริจเฉทได้อย่างชัดเจนจากลักษณะเด่นของดัชนีปริจเฉท แต่มีนักวิชาการให้ความเห็นตรงกันว่า ดัชนีปริจเฉทเป็นรูปภาษาที่ใช้แสดงในระดับสูงกว่าระดับประโยค มีหน้าที่แสดงการหยุดถ้อยคำ การแทรกเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่าง การเชื่อมโยงถ้อยคำ โดยดัชนีปริจเฉททำให้ปริจเฉทมีความเชื่อมโยง มีหน้าที่ชี้แนะและเสนอความ

บทความนี้ได้ศึกษาความเหมือนและความแตกต่างของดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทยจากที่มาของดัชนีปริจเฉท การเปลี่ยนรูปและเสียงทางภาษา ลักษณะเด่นด้านหน้าที่และจำนวนครั้งของการใช้ดัชนีปริจเฉท เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้สนใจศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยและภาษาจีนต่อไป

2. ข้อมูลที่นำมาศึกษาและวิธีการศึกษา

ข้อมูลที่นำมาศึกษาแบ่งออกเป็นข้อมูลภาษาจีนและข้อมูลภาษาไทย โดยข้อมูลประกอบด้วยเนื้อหารายการข่าวหรือสัมภาษณ์ นิยาย ภาพยนตร์และข้อมูลบันเทิงเทปการสนทนาในชีวิตประจำวัน จำนวนอักษรจากคลังข้อมูลภาษาจีนรวมทั้งสิ้น 154,942 ตัวอักษร จำนวนอักษรจากคลังข้อมูลภาษาไทยรวมทั้งสิ้น 110,389 ตัวอักษร

วิธีการศึกษา ใช้การวิเคราะห์คลังข้อมูล โดยการหาดัชนีปริจเฉทจากคลังข้อมูล รวบรวมกลุ่มหน้าที่ดัชนีปริจเฉท และวิเคราะห์ดัชนีปริจเฉทจากที่มาของดัชนีปริจเฉท การเปลี่ยนรูปและเสียงทางภาษา ลักษณะเด่นด้านหน้าที่และจำนวนครั้งของการใช้ดัชนีปริจเฉท เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างในภาษาจีนและภาษาไทย

3. ความเหมือนและความแตกต่างของดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทย

3.1 ที่มาของดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทย

ดัชนีปริจเฉทจัดอยู่ในหมวดหมู่ด้านหน้าที่ซึ่งแตกต่างกับหมวดหมู่ทางไวยากรณ์ ดัชนีปริจเฉทไม่ได้มาจากการกลายคำทางไวยากรณ์ชนิดใดชนิดหนึ่ง แต่เป็นการใช้หลากหลายชนิดคำในการพูดและมีหน้าที่ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์

การระบุที่มาชนิดคำของดัชนีปริจเฉท ในภาษาจีน บทความนี้อ้างอิงจากหนังสือ พจนานุกรมภาษาจีนปัจจุบันเล่มปรับปรุง 6 และพจนานุกรมออนไลน์อันเตี้ยน ในภาษาไทย อ้างอิงจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และหนังสือไวยากรณ์ไทยของนวรรณ พันธุเมธา พบว่า ดัชนีปริจเฉทในคลังข้อมูลภาษาจีนปรากฏดัชนีปริจเฉทที่มาจากวลี คำอุทาน คำสันธาน คำเสริมแสดงน้ำเสียง คำกริยา คำสรรพนามและคำวิเศษณ์ โดยดัชนีปริจเฉทภาษาจีนมีที่มาจากคำอุทานและวลีมากที่สุด ในคลังข้อมูลภาษาไทยพบว่าดัชนีปริจเฉทมาจากคำเสริมแสดงน้ำเสียง คำอุทาน วลี คำสันธาน คำสรรพนาม คำวิเศษณ์และคำกริยา โดยดัชนีปริจเฉทภาษาไทยมีที่มาจากคำเสริมแสดงน้ำเสียงมากที่สุด รองลงมาคือคำอุทาน

จากจำนวนดัชนีปริจเฉทที่มีที่มาจากคำประเภทต่างๆพบว่า ภาษาจีนและภาษาไทยที่มีที่มาจากประเภทคำที่คล้ายคลึงกัน โดยดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนที่มีที่มาจากวลี อันเป็นลักษณะเด่นด้านปริชานในการพูดของชาวจีน โดยมักปรากฏรูปภาษาที่ใช้แสดงถึงการโต้ตอบ เช่น “你知道”, “说简单一点”, “说句实话” เป็นต้น ส่วนในภาษาไทยปรากฏรูปดัชนีปริจเฉทที่มีที่มาจากคำแสดงน้ำเสียงมากที่สุด เพราะว่า ในภาษาไทยมีคำในประเภทการแสดงน้ำเสียงที่ใช้ในการสื่อสารเป็นจำนวนมาก เช่น คำว่า ค่ะ หรือ ครับ ซึ่งการใช้คำแสดงน้ำเสียงนี้มักแสดงถึงสถานะ อายุ และเพศของผู้พูดตามลักษณะเด่นทางสังคมไทย

3.2 การเปลี่ยนเสียงและโครงสร้างทางสัญลักษณ์ของดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทย

ดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทยต่างก็มีการเปลี่ยนเสียงและรูปภาษา โดยการเปลี่ยนเสียงสามารถแบ่งได้เป็น การเปลี่ยนเสียงสระ เสียงวรรณยุกต์และเสียงพยัญชนะ การเปลี่ยนโครงสร้างทางสัญลักษณ์สามารถแบ่งได้เป็น การละหรือการย่อ และการซ้ำรูป

ตารางการเปลี่ยนเสียงและโครงสร้างทางสัญลักษณ์ของดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทย

การเปลี่ยนเสียงและรูปภาษา		ตัวอย่างภาษาจีน	ตัวอย่างภาษาไทย
การเปลี่ยนเสียง	เสียงพยัญชนะ	“啊” — “哇”、“呀” [A ⁵⁵][wA ⁵⁵][jA ⁵⁵]	ลี — ดี [si ²²] [di ²²]
	เสียงสระ	“吧” — “呗” [bA] [bei ⁵⁵]	เนาะ — เนอะ [nɔ: ⁵⁵] [nɔ ⁵⁵]
	เสียงวรรณยุกต์	“啊” — “阿” [A ⁵⁵] [A ³⁵]	ลี — จี [si ²²] [si ⁵⁵]
การเปลี่ยนโครงสร้างทางสัญลักษณ์	การละหรือการย่อ	“但是” — “但”	เพราะฉะนั้น — เพราะ 缩短[p ^h ro ²⁵⁵ ɕ ^h a ²² nan ⁵⁵] — [p ^h ro ²⁵⁵ ɲan ⁵⁵] ยังไงก็แล้วแต่ — ยังไง 减掉[ja ³³ ɲa ³³ ko ⁴¹ le:w ⁵⁵ te: ²²] — [ja ³³ ɲa ³³]
	การซ้ำคำ	“你看” — “你看看”	ถามจริง[t ^h a:m ²⁴ criŋ ³³] — ถามจริงจริง [t ^h a:m ²⁴ criŋ ³³ criŋ ³³]

ทั้งนี้การเปลี่ยนเสียงดัตชนีปริเฉททั้งในภาษาจีนและภาษาไทยมักพบในรูปแบบการเปลี่ยนเสียงสระและเสียงวรรณยุกต์ การเปลี่ยนเสียงสระ เช่น การเปลี่ยนเสียงของคำว่า “吧” ในภาษาจีน การเปลี่ยนเสียงของคำว่า เนาะ ในภาษาไทย การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ เช่น “啊” ในภาษาจีน การเปลี่ยนเสียงของคำว่า ลี ในภาษาไทย แต่การเปลี่ยนเปลี่ยนเสียงพยัญชนะภาษาจีนกับภาษาไทยมีความแตกต่างกัน ในภาษาจีน การเปลี่ยนเสียงพยัญชนะของการออกเสียง “啊” ขึ้นอยู่กับเสียงลงท้ายคำก่อนหน้า แต่ในภาษาไทย เช่น คำว่า ลี การเปลี่ยนเสียงพยัญชนะจะไม่ขึ้นอยู่กับเสียงลงท้ายของคำก่อนหน้า ขึ้นอยู่กับความเคยชินหรือ ลักษณะการพูดในขณะนั้น

การเปลี่ยนโครงสร้างทางสัทลักษณะของดัตชนีปริเฉทภาษาจีนและภาษาไทย สามารถแบ่งได้เป็น การละหรือการย่อ และการซ้ำรูป โดยการละหรือการย่อที่พบในดัตชนีปริเฉทภาษาจีนและภาษาไทยคือการละตรงกลาง และการละท้ายคำ การซ้ำคำมักพบการซ้ำคำลงท้ายเช่น “你看” เป็น “你看看” เป็นต้น

3.3 หน้าที่ของดัตชนีปริเฉทในภาษาจีนและภาษาไทย

ดัตชนีปริเฉทมีความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรม สังคมและปริชาณ จากความสัมพันธ์ดังกล่าว พบว่า ดัตชนีปริเฉทภาษาจีนมีลักษณะเด่นทางด้านหน้าที่คือ มักพบดัตชนีปริเฉทด้านแนวคิดบุคคล จึงมักพบโครงสร้าง “我/你+动词” ในภาษาไทยมักพบดัตชนีปริเฉทที่ทำหน้าที่แสดงความสุภาพและความสนิทสนม

3.4 จำนวนครั้งการใช้ดัตชนีปริเฉทจากเจ้าของภาษาในภาษาจีนและภาษาไทย

การวิเคราะห์ดัตชนีปริเฉทในงานวิจัยชิ้นนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์จากด้านสัทศาสตร์ หน่วยด้านหน้าหรือด้านหลังดัตชนีปริเฉทมักมีการหยุดเสียง และ การออกเสียงดัตชนีปริเฉทมักมีการเปลี่ยนแปลงจากเสียงเดิม อาจเป็นการลากเสียงยาวหรือย่อเป็นเสียงสั้น ด้านอรรถศาสตร์ ดัตชนีปริเฉทไม่เป็นส่วนหนึ่งของความหมายหลักในการสื่อสาร ด้านวากยสัมพันธ์ ดัตชนีปริเฉทเป็นหน่วยอิสระ สามารถละได้โดยไม่มีผลกระทบต่อความหมายหลักของประโยค

วลี หรือ ประโยค ด้านวจนปฏิบัติศาสตร์ ดัชนีประเภทมักปรากฏในภาษาพูด และ มักปรากฏในบริบทที่ไม่เป็นทางการ มีจำนวนครั้งของการปรากฏสูง จากวิธีการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่าจำนวนดัชนีประเภทในคลังข้อมูล ภาษาไทยปรากฏรูปดัชนีประเภทจำนวน 96 รูป จำนวนการใช้ 7,452 ครั้ง หากคำนวณทุกหนึ่งพันอักษรจะพบการใช้ดัชนีประเภทกว่า 67.51 ครั้ง ภาษาจีนปรากฏรูปดัชนีประเภทจำนวน 65 รูปจำนวนการใช้ 2,079 ครั้ง หากคำนวณทุกหนึ่งพันอักษรจะพบการใช้ดัชนีประเภท 20.24 ครั้ง

เพื่อความชัดเจนในการระบุหน้าที่ของดัชนีประเภท งานวิจัยนี้ใช้กรอบชิฟรินในการวิเคราะห์หน้าที่ของดัชนีประเภท โดยแบ่งเป็น 5 ระนาบ คือ ระนาบโครงสร้างเนื้อความ (ideational structure) ระนาบโครงสร้างผลัด (exchange structure) ระนาบโครงสร้างวัจนกรรม (action structure) สถานะเนื้อหา (information state) และกรอบผู้ร่วมสนทนา (participation framework) แบ่งได้ดังนี้

ตารางดัชนีประเภทภาษาจีนตามกรอบชิฟริน

ระนาบโครงสร้างเนื้อความ	“然后”、“就是”、“但”、“不过”、“就是说”、“说简单一点”、“因为”、“所以”、“如果”、“要是”、“啊 ₁ ”、“吧 ₁ ”
ระนาบโครงสร้างผลัด	“这个 ₁ ”、“那个 ₁ ”、“好 ₁ ”、“嗯 ₁ ”、“好了 ₁ ”、“嗯 ₂ ”、“啊 ₁ ”、“这个 ₂ ”、“那个 ₂ ”、“好了 ₂ ”、“好吧”、“好 ₂ ”、“算了”
ระนาบโครงสร้างวัจนกรรม	“其实”、“说真的”、“吧 ₂ ”、“对了”、“你说”、“你看”、“是吧”、“对吧”、“好吗”
สถานะเนื้อหา	“你知道吗”、“我跟你讲”、“我告诉你”、“你听我说”、“你知道”、“你也知道”、“你不知道”、“呢”、“来着”、“什么的”
กรอบผู้ร่วมสนทนา	“那”、“好 ₃ ”、“喂”、“我觉得”、“我想”、“我看”、“好 ₄ ”、“啊 ₃ ”、“哦(噢)”、“嗯 ₃ ”、“哇”、“哟呵”、“呀”、“不对”、“哎”、“嘿”、“额”、“欸”、“完了”、“哎呀”、“对不起”

ตารางดัชนีประเภทภาษาไทยตามกรอบชิฟริน

ระนาบโครงสร้างเนื้อความ	แล้ว[le:w ⁵⁵]、ที่นี่[tʰi:³³ni:⁵⁵]、ก็[ko:⁴¹]、แต่[te:²²]、ยังงี้ก็แล้วแต่[ɲaj³³ɲaj³³ ko⁴¹le:w ⁵⁵ te:²²]、คือ[kʰi:³³]、พูดง่ายก็คือ [pʰu:d⁴¹ɲa:j⁴¹ ɲa:j⁴¹ ko⁴¹kɪ³³]、แสดงว่า[sa³³de:ɲ³³wa:⁴¹]、เพราะ[pʰrɔŋ ⁵⁵]、เพราะฉะนั้น[pʰrɔŋ ⁵⁵ chə²²nan ⁵⁵]、เลย[lɔ:j³³]、ดังนั้น[daj³³nan ⁵⁵]、ถ้า [tʰa⁴¹]、นี่[mɪ⁴¹]、นะ[na²²]、หรือกร [rɔ:k²²]、แหละ[le²²]、ล่ะ[la ⁵⁵]、ไง[ɲa:j³³]、เลย₂[lɔ:j³³]
ระนาบโครงสร้างผลัด	เอาล่ะ[ɰa:w ²² la²²]、 <u>เฮ้</u> ₁[ɰa:w⁴¹]、 <u>อืม</u> ₁[ɰim³³]、ครับ₁ [kʰrab ⁵⁵]、เอ๋อ₁[ɰɔ:³³]、อ้าว[ɰa:w⁴¹]、เฮ้ย[hɔ:j ⁵⁵]、 <u>เฮ้</u> ₂[ɰa:w⁴¹]、เอ๋อ₂[ɰɔ:²²]、เออ₁[ɰɔ:³³]、 <u>โอ้</u> [ɰa:j²²]、อา[ɰa:³³]、 <u>อืม</u> ₂[ɰim³³]、 <u>เอ้อ</u> [ɰɔ:⁴¹]、เฮ้ย₁[ɰɔ:j ⁵⁵]、ครับ₂[kʰrab ⁵⁵]、 <u>เฮ้</u> ₃[ɰa:w⁴¹]、ก็แล้วกัน[kɔ⁴¹le:w ⁵⁵ kan³³]
ระนาบโครงสร้างวัจนกรรม	สิ[si²²]、ความจริงแล้ว[kʰwa:m³³ciŋ³³le:w ⁵⁵]、เถอะ[tʰɔ³³]、ด้วย[duaɲ⁴¹]、หน่อย[hno:j²²]、นี่₂[ni:⁴¹]、เฮ้ย[hɔ:j ⁵⁵]、เฮ้[ɰe:⁵⁵]、นะ [nɔ:⁵⁵]、นะ[nə⁵⁵]、ใช่ใหม่[cʰaj⁴¹maj ⁵⁵]、หรือเปล่า [hʰi²⁴pʰa:w²²]、หา[ha:²⁴]
สถานะเนื้อหา	นะ₂[na ⁵⁵]、ทราบไหมว่า[sa:b⁴¹maj²⁴wa:⁴¹]、นะ₂[na ⁵⁵]、อย่างที พูดว่า[ɰja:ɲ²²tʰi:⁴¹pʰu:d⁴¹wa:⁴¹]、ถามจริง[tʰa:m²⁴crin³³]、ล่ะ [la²²]
กรอบผู้รวมสนทนา	เออ₂[ɰɔ:³³]、เฮ้ย₂[ɰɔ:j ⁵⁵]、อืม₃[ɰim³³]、ครับ₃[kʰrab ⁵⁵]、ฉัน รู้สึก ว่า[cʰan²⁴ru:⁵⁵sik²²wa:⁴¹]、ฉันนึกว่า[cʰan²⁴nik ⁵⁵ wa:⁴¹]、หรือ [hrɔ:²⁴]、เออ₃[ɰɔ:³³]、อ้อ[ɰɔ:²⁴]、อ่า[ɰa:²²]、อืม₄[ɰim³³]、ครับ₄ [kʰrab ⁵⁵]、โอ้โฮ[ɰɔ:⁴¹ho:²⁴]、ว้าย[wa:j ⁵⁵]、เฮ้ย₅[hɔ:j ⁵⁵]、ห่า [ha ⁵⁵]₂、เฮ้₂[ɰe:⁵⁵]、แหม[hɛ:m²⁴]、โอ้ย[ɰɔ:j ⁵⁵]、โหย[hɔ:j²⁴]、อ้าว₂[ɰa:w⁴¹]、อ๋อ[ɰu:j²⁴]、ว้า[wa:⁵⁵]、ครับ₅[kʰrab ⁵⁵]、ครับ₆ [kʰrab ⁵⁵]、ครับ₇[kʰrab ⁵⁵]、วะ[wa ⁵⁵]、วะ[wa²²]、เว้ย [wɔ:j ⁵⁵]、จ๊ะ[ca ⁵⁵]、จำ[ca:²⁴]、ขา[kha:²⁴]、ยะ[ja²²]、ยะ[ja:⁵⁵]

จากการแบ่งดัชนีปริจเฉทตามกรอบของชิฟริน ผู้วิจัยนำสมาชิกที่ถูกจัดกลุ่มในประเภทต่างๆมาหาค่าการใช้ดัชนีปริจเฉท 1 ครั้งต่อการปรากฏ 1000 อักขร

ตารางจำนวนครั้งการปรากฏของดัชนีปริจเฉท

โครงสร้าง/ภาษา	ภาษาจีน	ภาษาไทย
意念结构	0.46	0.49
交谈结构	0.09	0.06
行为结构	0.10	0.11
信息状态	0.13	0.08
参与框架	0.22	0.24
合计	1.00	1.00

จากตารางพบว่า การใช้ดัชนีปริจเฉทภาษาจีนและภาษาไทยในระนาบโครงสร้างของชิฟริน จำนวนครั้งการปรากฏไม่มีความแตกต่างกันมากเท่าใดนัก กล่าวคือ หน้าที่การปรากฏดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกัน

4 สรุปผลการศึกษา

ดัชนีปริจเฉทเป็นรูปภาษาที่มีส่วนช่วยในการเชื่อมโยงปริจเฉท ถ้อยคำ ดัชนีปริจเฉทมีปัจจัยด้านบริบททางวัฒนธรรม สังคม และปริชานมาเกี่ยวข้องทำให้ดัชนีปริจเฉทภาษาจีนและภาษาไทยมีความเหมือนและความแตกต่างกัน จากที่มาของดัชนีปริจเฉท ดัชนีปริจเฉทภาษาจีนและภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกัน แต่ที่มาของดัชนีปริจเฉทในภาษาจีนที่เป็นเอกลักษณ์ คือ มีที่มาจากวลี และในภาษาไทยดัชนีปริจเฉทที่มีมาที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ มาจากคำเสริมแสดงน้ำเสียง จากการเปลี่ยนเสียงและโครงสร้างสัญลักษณ์ของดัชนีปริจเฉทภาษาจีนและภาษาไทยต่างก็มีการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ และในการเปลี่ยนโครงสร้างสัญลักษณ์มีการปรากฏการละหรือการย่อ และการซ้ำคำ ทางด้านลักษณะเด่นด้านหน้าที่ของดัชนีปริจเฉทในภาษาจีน พบว่า ดัชนีปริจเฉทภาษาจีนมักพบรูปดัชนี

ปริจเฉทที่แสดงถึงความคิดบุคคล ในภาษาไทยพบดัชนีปริจเฉทด้านมารยาทและความสนิทสนม ทางด้านจำนวนครั้งการใช้ดัชนีปริจเฉทภาษาไทยพบการใช้มากกว่าในภาษาจีน แต่หากแบ่งตามหน้าที่ในโครงสร้างของซีฟพรินแล้ว แต่ละระนาบปริจเฉทในภาษาจีนและภาษาไทยมีจำนวนการใช้ที่ใกล้เคียงกัน